

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D., JUDr. Marie Turkové a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **D. T.**, zastoupený Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 6. 2008, č. j. 62 Az 19/2007 – 40,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 6. 2008, č. j. 62 Az 19/2007 – 40
se ruší a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 19. 7. 2007 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany. Ve své žádosti uvedl, že svou zemi původu opustil proto, aby se vyhnul možnému obvinění policejními orgány z trestného činu, který nespáchal, a aby se vyhnul nátlaku směřujícímu k tomu, aby se k tomuto trestnému činu přiznal. V pohovoru se žalovaným uvedl žalobce následující skutečnosti. Při oslavách konce roku 2004 jej jeden spolupracovník bodl nožem. Žalobce na něj podal trestní oznámení, avšak dotyčný naléhal, aby oznámení stáhl, což nakonec žalobce učinil. Od té doby měl žalobce s dotyčným vztahy pouze na pracovní úrovni. Dne

18. 10. 2006 proběhl v práci další večírek. Na druhý den se žalobce dozvěděl, že dotyčný muž, který ho v roce 2004 bodl, zemřel násilnou smrtí. Koncem ledna 2007 ho vyhledali tři neznámí muži, kteří po něm požadovali, aby se přiznal policejním orgánům k vraždě uvedeného muže. Poté, co jim sdělil, že tento čin nespáchal, ho tito muži fyzicky napadli. Lékařské vyšetření žalobce nevyhledal, neboť podle jeho slov se nejednalo o vážná zranění. Incident ohlásil druhý den na policii, která však žádné kroky nepodnikla. Žalobce nabyl dojmu, že neznámí útočníci mohli být známí policistů. Obdobná událost se odehrála dne 15. 3. 2007, kdy žalobce v blízkosti místa jeho bydliště očekávali v automobilu neznámí muži, přičemž mezi nimi zahlédl i policistu. Tito lidé po něm znovu požadovali, aby se přiznal k zabití kolegy, byť tento čin nespáchal, a posléze jej fyzicky napadli. Žalobce byl tentokrát těžce zraněn a z bezvědomí se probрал až v nemocnici.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 31. 7. 2007, č. j. OAM-1-559/VL-20-08-2007, zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v tehdy platném znění (dále jen „zákon o azylu“). Hlavní argumentem žalovaného byl závěr, že skutečnosti uváděné žalobcem, a to snaha vyhnout se možnému nespravedlivému obvinění a legalizace pobytu v ČR, nelze důvodům pro udělení azylu podřadit a dále, že se žalobce nepokusil vyhledat ochranu u nadřízených mongolských státních orgánů. Pokud jde o doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, žalovaný konstatoval, že domněnka žalobce, že v případě návratu do Mongolska by byl zřejmě uvězněn za čin, který nespáchal, je zcela neopodstatněná, jelikož proti němu oficiálně nebylo vzneseno žádné obvinění, a dále zopakoval, že se žalobce nepokusil vyhledat ochranu u nadřízených mongolských státních orgánů.

Žalobce brojil proti tomuto rozhodnutí žalobou ke Krajskému soudu v Ostravě, ve které namítal, že (1) jeho žádost neměla být posouzena jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu; (2) že splňuje alespoň podmínky pro udělení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, přičemž v rozhodnutí žalovaného výrok o nevztažení překážky vycestování chybí; (3) že v rozhodnutí žalovaného chybí výrok o udělení či neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu; a (4) že žalovaný v řízení o mezinárodní ochraně porušil § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení.

Krajský soud rozsudkem ze dne 25. 6. 2008 tuto žalobu zamítl. Ve velmi stručném odůvodnění krajský soud k první žalobní námitce ve shodě s žalovaným konstatoval, že žalobcovy problémy nepokládá za azylově relevantní. K druhé námitce krajský soud uvedl pouze, že ustanovení § 91 zákona o azylu bylo účinné do 31. 8. 2006. Pokud jde o třetí žalobní námitku, krajský soud dospěl k závěru, že v případě žalobce nebyly splněny podmínky pro aplikaci tohoto ustanovení. Ke čtvrté žalobní námitce krajský soud toliko konstatoval, že zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení, který měl dle žalobce žalovaný porušit v řízení o žádosti, byl s účinností od 1. 1. 2006 nahrazen zákonem č. 500/2004 Sb., správním řádem.

Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, v níž uvedl důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

K § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. stěžovatel zopakoval své důvody uvedené před krajským soudem a uvedl, že Mongolsko opustil kvůli pronásledování ze strany příbuzných zemřelého spolupracovníka, které státní orgány tolerovaly, a posléze byl pronásledován i státními orgány (policí). Dále stěžovatel poukázal na obecně špatnou situaci ohledně dodržování lidských práv v Mongolsku.

K § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stěžovatel zopakoval své procesní námitky ohledně porušení zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.

Konečně nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu podle 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. stěžovatel spatřuje v tom, že se krajský soud nevypořádal s definicí pronásledování uvedenou v § 2 odst. 7 zákona o azylu, a neposoudil, zda-li je Mongolsko bezpečnou zemí původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval argumenty uvedené před krajským soudem a v podrobnostech odkázal na své rozhodnutí ze dne 16. 8. 2007.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), byla podána osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.), stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.) a kasační stížnost je tudíž přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. O přijatelnou kasační stížnost se podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaného pod č. 933/2006 Sb. NSS, jedná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) kasační stížnost obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) pokud bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná, jelikož se krajský soud dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (čtvrtý důvod přijatelnosti).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v rozsahu vymezeném v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a shledal kasační stížnost důvodnou.

Stěžovatel v žalobě mj. namítal, že splňuje alespoň podmínky pro udělení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu (v kasační stížnosti již správně odkazuje na § 14a zákona o azylu, jenž zakotvuje institut doplňkové ochrany). Krajský soud se k této námitce

vyjádřil extrémně stroze a uvedl pouze to, že ustanovení § 91 zákona o azylu bylo účinné do 31. 8. 2006. O skutečnosti, že § 91 zákona o azylu byl zrušen novelou zákona č. 165/2006 Sb. není sporu. Nicméně institut překážek vycestování byl z velké části (byť ne zcela; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69, www.nssoud.cz) nahrazen institutem doplňkové ochrany (§ 14a zákona o azylu). Za těchto okolností s přihlédnutím k dalším skutečnostem (zejména k tomu, že stěžovatel nebyl v době podání žaloby zastoupen advokátem a ke specifickému účelu řízení o mezinárodní ochraně) měl krajský soud překvalifikovat žalobní námitku stěžovatele a přezkoumat rozhodnutí žalovaného i z hlediska doplňkové ochrany. Opačný postup by vedl k odepření spravedlnosti. Krajský soud se však k doplňkové ochraně ve svém rozsudku vůbec nevyjádřil, a tudíž zatížil své rozhodnutí vadou, která způsobuje nepřezkoumatelnost jeho rozsudku pro nedostatek důvodů rozhodnutí ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., k níž musí Nejvyšší správní soud přihlídnout i z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.). Již sama tato skutečnost představuje bez dalšího důvod pro zrušení rozsudku krajského soudu. Dalšími námitkami se ve vztahu k možnému udělení doplňkové ochrany tudíž již Nejvyšší správní soud nezabýval. Bude na krajském soudu, aby tuto otázku posoudil a své závěry v novém rozhodnutí přezkoumatelným způsobem zdůvodnil.

Ostatní námitky stěžovatele ovšem Nejvyšší správní soud ve vztahu k tvrzeným důvodům pro udělení azylu opodstatněnými neshledal. Nejvyšší správní soud musí přisvědčit krajskému soudu, potažmo žalovanému, že fyzické útoky výše zmíněných osob motivované důvody uváděnými stěžovatelem ani vyšetřování stěžovatele ze strany státních orgánů pro možné podezření z trestného činu nelze v daném případě podřadit pod azylově relevantní důvody. Jak již Nejvyšší správní soud mnohokrát zdůraznil (např. rozsudek ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 - 64, www.nssoud.cz; či rozsudek ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, www.nssoud.cz; rozsudek ze dne 16. 2. 2005, č. j. 2 Azs 16/2005 - 75, www.nssoud.cz), prokázání spojitosti pronásledování s rasou, národností, náboženstvím, politickým názorem či s příslušností k určité sociální skupině, je nezbytným předpokladem pro udělení azylu, taková spojitost v daném případě absentuje. Jinými slovy, případná existence pronásledování sama o sobě pro udělení azylu nestačí, toto pronásledování musí být způsobeno *z azylově relevantních důvodů*, jež jsou definovány v § 12 zákona o azylu taxativně (viz cit. rozsudek ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 - 64).

Tyto skutečnosti, byť stručně vyjádřené, jsou z odůvodnění rozhodnutí žalovaného i krajského soudu jasně patrné, tato rozhodnutí netrpí tedy v tomto ohledu nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů. Ve vztahu k udělení azylu tedy nebylo v daném případě ani třeba podrobněji zjišťovat skutkový stav či podrobně analyzovat zákonnou definici pronásledování. Žalobou napadené rozhodnutí netvrdí, že by Mongolsko bylo bezpečnou zemí původu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu a že by tudíž připadalo v úvahu zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

Těmito závěry Nejvyšší správní soud žádným způsobem nepředjímá, jakým způsobem bude krajský soud hodnotit stěžovatelem uváděný skutkový děj a příslušné

úvahy žalovaného z hledisek možného udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost ve svém celku důvodnou a s ohledem na tuto skutečnost napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 19. prosince 2008

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu